

УДК 336.012.23

JEL M40

DOI 10.33244/2617-5932.5.2020.148-159

Т. М. Сторожук,*к.е.н., доцент**e-mail: stevan@ukr.net***ORCID ID 0000-0003-2260-1301;****Н. В. Малинич,***e-mail: natalie99@ukr.net***ORCID ID 0000-0002-5636-7894;****Д. Л. Пастух,***Університет ДФС України**e-mail: dasha_pastukh@ukr.net***ORCID ID 0000-0002-6833-4432**

ВПЛИВ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

У цій статті опрацьовано загальні підходи до визначення фінансової стійкості та означено основні тенденції в сучасних ринкових умовах господарювання. Розглянуто сутність фінансової стійкості за різними науковими підходами, на основі яких сформовано власний погляд. Висвітлено внутрішні і зовнішні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства. У період нестабільності ринкових умов господарювання та індивідуальності для кожного суб'єкта господарювання за даними публічного акціонерного товариства «Малинська паперова фабрика – Вайдманн» проведено аналіз фінансової стійкості за допомогою абсолютних і відносних показників та оцінено залежність показників від структури капіталу досліджуваного підприємства. На основі проведеного аналізу запропоновано шляхи оптимізації структури капіталу, а отже, й фінансової стійкості підприємства.

Ключові слова: абсолютні показники фінансової стійкості, відносні показники фінансової стійкості, оптимізація, підприємство, фактори фінансової стійкості підприємства, фінансова стійкість підприємства.

Т. М. Сторожук, Н. В. Малинич, Д. Л. Пастух. Влияние структуры капитала на финансовую устойчивость предприятия

В данной статье рассмотрены общие подходы к определению финансовой устойчивости и обозначено основные тенденции в современных рыночных условиях хозяйствования. Рассмотрены определения финансовой устойчивости по разным научным подходам, на основе которых сформирован собственный взгляд. Освещены внутренние и внешние факторы, влияющие на финансовую устойчивость предприятия. Ввиду нестабильности рыночных условий хозяйствования и индивидуальности для каждого субъекта хозяйствования по данным публичного акционерного общества «Малинская бумажная фабрика – Вайдманн» проведен анализ финансовой устойчивости с помощью абсолютных и относительных показателей и оценена зависимость показателей от

структуры капитала исследуемого предприятия. На основе проведенного анализа предложены пути оптимизации структуры капитала, а следовательно, и финансовой устойчивости предприятия.

Ключевые слова: абсолютные показатели финансовой устойчивости, оптимизация, относительные показатели финансовой устойчивости, предприятие, факторы финансовой устойчивости предприятия, финансовая устойчивость предприятия.

Мета і завдання. Метою цього дослідження є визначення впливу співвідношення власного та залученого капіталу об'єкта дослідження на показники його фінансової стійкості. На основі отриманих результатів запропонувати шляхи оптимізації та підвищення фінансової стійкості підприємства.

Постановка проблеми. В умовах високої конкуренції та нестабільності на ринку керівникам підприємств стає дедалі складніше приймати управлінські рішення, оскільки процес ухвалення рішень супроводжується багатоваріантним вибором і невпевненістю в правильному прийнятті рішень. Для того щоб підприємство продовжувало свою роботу, потрібно мати достатню кількість фінансових ресурсів, які забезпечать йому безперервність діяльності та фінансову стійкість. Якщо в підприємства брак грошових коштів, то воно змушене їх позичати. Таким чином, постає питання вибору джерел надходження фінансових ресурсів на підприємство, встановлення оптимального співвідношення обсягів власного та позикового капіталу, а також мінімізації витрат на такі процеси для забезпечення високої ефективності їх використання та одночасного підтримання фінансової стійкості підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження фінансової стійкості підприємства зробили такі вчені, як Л. І. Лахтіонова, О. К. Матяш, Н. В. Мірко, Є. В. Мних, В. О. Подольська, К. В. Самсонова, Г. Г. Старостенко, В. В. Чепка та інші. Ці вчені досліджували сутність фінансової стійкості підприємства, її оцінку та необхідність збереження. Незважаючи на велику кількість праць учених, це питання постійно потребує глибокого вивчення в кожному конкретному випадку й індивідуально для кожного суб'єкта господарювання, що потребує розробки загальних підходів та визначення тенденцій у сучасних ринкових умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу. Підприємства, що здійснюють неефективну діяльність і не можуть погасити свою заборгованість, часто банкрутують, тому керівникам необхідно ретельно слідкувати за фінансовим становищем підприємств, а також приділяти значну увагу фінансовій стійкості підприємства. Під фінансовою стійкістю часто розуміють стан майна підприємства, що гарантує йому платоспроможність [1, с. 283]. Це тлумачення фінансової стійкості не єдине, оскільки у науковій літературі існують різні підходи щодо його визначення.

Так, на думку Л. І. Лахтіонової [2, с. 387], під фінансовою стійкістю необхідно розуміти стан фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес виробничо-торговельної діяльності, а також затрати на його розширення й оновлення. Подібний погляд мають Є. В. Мних [3], Г. Г. Старостенко та Н. В. Мірко [4], які визначають фінансову стійкість як економічну категорію, яка «досягається за умови стабільного перевищення доходів над витратами, вільного маневрування грошовими коштами та стійкого економічного зростання і визначається раціональною забезпеченістю потреб

підприємства фінансовими ресурсами для ефективної діяльності в ринкових умовах». Тоді як, на думку В. В. Чепка та О. К. Матяш [5, с. 652], фінансову стійкість необхідно розглядати як комплексне поняття, в якому відображається стабільний фінансовий стан підприємства, за якого ефективно формуються, розподіляються та використовуються фінансові ресурси, забезпечуються фінансова автономія, платоспроможність, дохідність та рентабельність, розвиток діяльності на поточний та майбутній періоди. В. О. Подольська [6, с. 138] вважає, що фінансова стійкість підприємства – це здатність підприємства відповідати за своїми боргами та зобов'язаннями і нарощувати економічний потенціал, результат його поточного, інвестиційного, фінансового розвитку. А К. В. Самсонова [7, с. 129] взагалі дотримується думки, що фінансова стійкість підприємства – це такий стан фінансової незалежності підприємства щодо володіння майном та його використання.

Проаналізувавши підходи науковців щодо визначення поняття «фінансова стійкість», можна зробити висновок, що немає єдиної точки зору. У цілому думки авторів можна розділити на ті, які визначають фінансову стійкість як результат минулої діяльності, поточний стан та здатність нарощувати потенціал на майбутнє. Найбільше прихильників мають другу точку зору, які визначають фінансову стійкість як теперішній стан підприємства. Але і серед таких авторів немає єдності бачення предмета. Деякі науковці під фінансовою стійкістю розуміють загалом фінансовий стан підприємства, а інші – як стан фінансових ресурсів. Одні притримуються думки, що під фінансовою стійкістю варто розуміти стан підприємства, при якому воно є незалежним щодо володіння майном та його використання, а інші вважають, що фінансова стійкість – здатність підприємства відповідати за своїми боргами та зобов'язаннями. Однак більш поширена думка, що це – стабільний стан підприємства, при якому забезпечується безперервний виробничий процес, а також розширяється та оновлюється виробництво.

На основі узагальнення думок та поглядів інших науковців вважаємо, що фінансова стійкість – це комплексне поняття, яке відображає стабільний фінансовий стан підприємства, за яким ефективно формуються, розподіляються та використовуються фінансові ресурси, забезпечуються фінансова автономія, платоспроможність, дохідність і рентабельність та здійснюється розвиток діяльності на поточний та майбутній періоди. Звичайно, це стан, коли рівень доходів постійно перевищує витрати, грошові кошти перебувають у вільному обігу, а виробничий процес весь час перебуває у безперервному русі, який забезпечується затратами на його розширення й оновлення.

Фінансова стійкість підприємства може змінюватися під дією зовнішніх та внутрішніх факторів (табл. 1), тому для стабільного ефективного функціонування підприємства необхідно в таких умовах швидко адаптуватися та вміти їм протистояти.

Однак, на нашу думку, відправною точкою фінансової стійкості підприємства є його потенціал, який визначається за обсягом власних, залучених та запозичених ресурсів. Ефективність управління фінансовою стійкістю підприємства залежить від раціональності управління його фінансовим потенціалом.

Важливим компонентом фінансової стійкості є наявність необхідної кількості фінансових ресурсів, за допомогою яких можна організувати ефективну роботу підприємства та стабільно одержувати прибутки. Крім того, велике значення має структура капіталу й особливо співвідношення між власним і позиковим капіталом. Вони мають певну відмінність, яка впливає з різного рівня дохідності та рівня ризику для власників.

До власного капіталу відносять власні джерела підприємства, які без визначення строку повернення внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з уже оподаткованого прибутку. Позиковий капітал дає змогу акумулювати значні обсяги фінансових ресурсів, щоб реалізувати інвестиційні проекти. Проте у разі залучення великих обсягів позикового капіталу на підприємстві виникають фінансові витрати, які пов'язані зі сплатою відсотків за позики та кредити. Такі витрати зменшують чистий прибуток, знижують рентабельність капіталу, а це призводить до зниження фінансової стійкості підприємства. Таким чином, для зміцнення своєї стійкості суб'єкту господарювання насамперед необхідно формувати оптимальне співвідношення між обсягами позикових і власних коштів.

Таблиця 1

Фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства

Зовнішні	Внутрішні
<p><i>Економічні:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – спад обсягу національного доходу; – зростання інфляції; – нестабільність податкової системи; – зниження рівня реальних доходів населення; – зростання безробіття 	<p><i>Операційні:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – неефективний маркетинг; – неефективна структура поточних витрат; – низький рівень використання основних засобів; – неефективний виробничий менеджмент; – високий розмір страхових і сезонних запасів
<p><i>Ринкові:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – посилення монополізму на ринку; – істотне зниження попиту; – нестабільність валютного ринку; – зниження місткості внутрішнього ринку 	<p><i>Інвестиційні:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – істотні перевитрати інвестиційних ресурсів; – недосягнення запланованих обсягів прибутку за реалізованими проектами; – неефективний інвестиційний менеджмент
<p><i>Інші:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – політична нестабільність; – стихійні лиха; – негативні демографічні тенденції 	<p><i>Фінансові:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – неефективна фінансова стратегія; – неефективна структура активів; – висока вартість капіталу; – надмірна частка позикового капіталу

Джерело: [8].

Вплив співвідношення власного і залученого капіталу на фінансову стійкість підприємства розглянемо на прикладі ПАТ «Малинська паперова фабрика – Вайдманн», структура капіталу якого за період 2017–2019 рр. представлена у табл. 2.

За даними таблиці 2 можна зробити висновок про помірне збільшення власного капіталу протягом 2018 і 2019 років з 153 223 тис. грн до 176 162 тис. грн, що є позитивним явищем. Проте абсолютні значення збільшення власних джерел не достатньо свідчать про фінансову стійкість підприємства, яку характеризує комплекс показників.

Для оцінки впливу співвідношення власного і залученого капіталу на фінансову стійкість підприємства проведемо аналіз фінансової стійкості за допомогою абсолютних та відносних показників.

Наявність власних оборотних коштів (В) – розраховується як різниця власного капіталу (ВК) і необоротних активів (НА). Цей показник відображає чистий оборотний капітал, а збільшення його значення свідчить про подальший розвиток підприємства. Тоді як зниження значення – про збільшення величини залученого капіталу і зростання фінансової залежності.

Таблиця 2

Аналіз структури капіталу ПрАТ «Вайдманн» за 2017–2019 рр.

№ з/п	Показник	2017 р.		2018 р.		2019 р.		Відхилення суми, +, –		Відхилення питомої ваги, %	
		Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	2018 р. до 2017 р.	2019 р. до 2018 р.	2018 р. до 2017 р.	2019 р. до 2018 р.
1.	Власний капітал	153 223	37,1	169 050	37,6	176 162	43,4	+15 827	+7 112	+ 0,5	+5,8
2.	Залучений капітал	259 950	62,9	281 004	62,4	229 526	56,6	+21 054	-51 478	-0,5	-5,8
2.1	у т. ч. довгострокові зобов'язання	136 868	33,1	82 058	18,2	3 094	0,8	-54 810	-78 964	-14,9	-17,4
2.2	поточні зобов'язання	123 082	29,8	198 946	44,2	226 432	55,8	+75 864	+27 486	+14,4	+11,6
	Вартість усіх пасивів	413 173	100	450 054	100	405 688	100	+36 881	-44 366	-	-

Джерело: розраховано авторами за даними підприємства [10].

Наявність власних та довгострокових позикових коштів (ВД) – розраховується як сума власних оборотних коштів та довгострокових зобов'язань (ДЗ).

Наявність загальних коштів (ЗК) – розраховується як сума власних та довгострокових позикових коштів, збільшену на суму короткострокових кредитів банків (КК) [9, с. 23].

Визначимо абсолютні показники приватного акціонерного товариства «Вайдманн» за період 2017–2019 рр. (табл. 3).

Показники наявності джерел фінансування запасів відповідають трьом показникам забезпеченості запасів джерелами фінансування:

1. Надлишок (+) або дефіцит (-) власних коштів (ФВ) – розраховується як різниця власних оборотних коштів (В) і запасів (Зп).

2. Надлишок (+) чи дефіцит (-) власних та довгострокових позикових коштів (ФВД) – розраховується як різниця власних, довгострокових позикових коштів (ВД) і запасів (Зп).

3. Надлишок (+) чи дефіцит (-) загальних коштів (ФЗК) – розраховується як різниця загальних коштів (ЗК) і запасів (Зп) [11].

Таблиця 3

**Аналіз показників, які характеризують джерела формування запасів та витрат
ПрАТ «Вайдманн» за 2016–2019 рр.**

№ з/п	Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення 2018 р. до 2017 р.	Абсолютне відхилення 2019 р. до 2018 р.
1.	Власний капітал	153 223	169 050	176 162	15 827	7 112
2.	Необоротні активи	211 180	217 574	210 514	6 394	-7 060
3.	Наявність власних оборотних коштів (р. 1 – р. 2)	-57 957	-48 524	-34 352	9 433	14 172
4.	Довгострокові зобов'язання	136 868	82 058	3 094	-54 810	-78 964
5.	Наявність власних оборотних коштів і довгострокових джерел покриття запасів (р. 3 + р. 4)	78 911	33 534	-31 258	-45 377	-64 792
6.	Короткострокові кредити та позики	123 082	198 946	226 432	75 864	27 486
7.	Наявність загальних коштів (р. 5 + р. 6)	201 993	232 480	195 174	30 487	-37 306

Джерело: розраховано авторами за даними підприємства [10].

Визначимо відносні показники приватного акціонерного товариства «Вайдманн» за період 2016–2019 рр. (табл. 4).

Таблиця 4

**Аналіз показників забезпеченості запасів джерелами фінансування
на ПрАТ «Вайдманн» за 2016–2019 рр.**

№ з/п	Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення 2018 р. до 2017 р.	Абсолютне відхилення 2019 р. до 2018 р.
1.	Наявність власних коштів	-57 957	-48 524	-34 352	9 433	14 172
2.	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів	78 911	33 534	-31 258	-45 377	-64 792
3.	Наявність загальних коштів	201 993	232 480	195 174	30 487	-37 306
4.	Запаси	71 548	110 052	72 038	38 504	-38 014
5.	Надлишок (+) або дефіцит (-) власних коштів (р. 1 – р. 4)	-129 505	-158 576	-106 390	-29 071	52 186
6.	Надлишок (+) або дефіцит (-) власних коштів і довгострокових кредитів та позик (р. 2 – р. 4)	7 363	-76 518	-103 296	-83 881	-26 778
7.	Надлишок (+) або дефіцит (-) загальних коштів (р. 3 – р. 4)	130 445	122 428	123 136	-8 017	708

Джерело: розраховано авторами за даними [10].

Розрахунок показників наявності джерел фінансування запасів та забезпеченості запасів джерелами фінансування дозволяє визначити тип фінансової стійкості підприємства. Це допоможе підприємству обрати напрям, по якому йому варто рухатися. Так, наприклад, якщо підприємство у динаміці за роками зможе виявити, що воно може опинитися у кризовому стані, то необхідно негайно підвищувати рівень капіталізації. Саме тому керівництву підприємства для прийняття рішень необхідно знати тип фінансової стійкості та вміти аналізувати його показники.

Визначення типу фінансової стійкості ПрАТ «Вайдманн» здійснюється на основі розрахованих показників, абсолютних і відносних показників, а також за допомогою таблиці 4, де:

K_B – показник надлишку або дефіциту власних коштів;

$K_{B,Д}$ – показник надлишку або дефіциту власних коштів і довгострокових кредитів і позик;

$K_{З,К}$ – показник надлишку або дефіциту загальних коштів.

Якщо значення показника надлишку або дефіциту власних коштів буде від'ємним, то $K_B < 0$, і навпаки.

Таблиця 5

Типи фінансової стійкості підприємства

Тип фінансової стійкості	Значення коефіцієнтів			
	K_B	$K_{B,Д}$	$K_{З,К}$	$\bar{5}$
Абсолютна стійкість	≥ 0	≥ 0	≥ 0	1, 1, 1
Нормальна стійкість	< 0	≥ 0	≥ 0	0, 1, 1
Нестійкий фінансовий стан	< 0	< 0	≥ 0	0, 0, 1
Кризовий фінансовий стан	< 0	< 0	< 0	0, 0, 0

Джерело: [3, с. 187].

Проаналізувавши абсолютні показники підприємства «Вайдманн», видно, що підприємство має переважно нестійкий фінансовий стан. Основними чинниками, що сприяли зниженню фінансової стійкості 2019 року є зменшення показника довгострокових зобов'язань на 78 964 тис. грн, а також зниження темпу приросту власного капіталу на 4,2 %. З даних таблиці 4 видно, що підприємство відчуває нестачу джерел фінансування. Так, станом на 2019 рік, загальна їх нестача зросла на 26 778 тис. грн і з 76 518 тис. грн сягнула 103 296 тис. грн.

Крім абсолютних показників, важливо також проаналізувати відносні, адже вони відображають рівень фінансових ризиків підприємства та його залежність від зовнішніх кредиторів, тобто від позикового капіталу. До відносних показників фінансової стійкості належать: коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт фінансування, коефіцієнт співвідношення позикового і власного капіталу, коефіцієнт фінансової стійкості, коефіцієнт концентрації позикового капіталу, коефіцієнт фінансового лeverиджу та ін. (табл. 6).

За даними таблиці 6 можна зробити висновок, що підприємство «Вайдманн» залежить від позикових коштів і станом на 31.12. 2019 здатне фінансувати тільки 40 % активів за рахунок власних коштів, що на 5 % більше значення за попередній рік. Це означає, що фінансова залежність підприємства зменшується, але перебуває не в нормативних межах.

Коефіцієнт фінансування також менше нормативного значення, що свідчить про фінансову нестабільність підприємства. Але варто зазначити, що показник цього коефіцієнта, порівняно з 2017 і 2018 роками, покращився і 2019 року на кожну гривню зобов'язань підприємства «Вайдманн» припадає 0,77 гривні власного капіталу. Вартість усіх активів підприємства на 44 % фінансується за рахунок позикового капіталу і довгострокових зобов'язань. Це свідчить про середній ризик банкрутства. Як і попередні показники, коефіцієнт концентрації позикового капіталу також не відповідає нормативному значенню. 2019 року 57 % активів підприємства фінансувалися за рахунок позикового капіталу, тоді як за період 2017–2018 рр. значення залишалося стабільним на рівні 62 %.

Таблиця 6

**Показники фінансової стійкості підприємства
ПрАТ «Малинської паперової Фабрики – Вайдманн»**

Назва коефіцієнта	Формула розрахунку коефіцієнта	Нормативне значення	Роки			Відносне відхил. 2018 р. до 2017 р.	Відносне відхил. 2019 р. до 2018 р.	Темп зростання 2018 до 2017 р.	Темп зростання 2019 до 2018 р.
			2017	2018	2019				
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Вартість усіх пасивів	> 0,5	0,37	0,38	0,43	0,011	0,005	1,03	1,01
Коефіцієнт фінансової залежності	Вартість усіх пасивів / Власний капітал	< 2	2,7	2,66	2,30	-0,082	-0,034	0,97	0,99
Коефіцієнт фінансування	Власний капітал / Позиковий капітал	> 1	0,59	0,6	0,77	0,027	0,012	1,05	1,02
Коефіцієнт співвідношення позикового і власного капіталу	Позиковий капітал / Власний капітал	< 1	1,7	1,66	1,30	-0,082	-0,034	0,95	0,98
Коефіцієнт фінансової стійкості	Довгострокові джерела фінансування / Вартість усіх активів	зростання у динаміці	0,7	0,56	0,44	0,034	-0,144	1,05	0,79
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	Позиковий капітал / Вартість усіх активів	< 0,5	0,63	0,62	0,57	-0,011	-0,005	0,98	0,99
Коефіцієнт фінансового левериджу	Довгостроковий позиковий капітал / Власний капітал	не нормується	0,89	0,49	0,02	0,037	-0,408	1,04	0,54

Джерело: розраховано авторами за даними підприємства [10].

У цілому показники фінансової стійкості підприємства 2019 року покращилися, але, незважаючи на це, вони не відповідають нормативному значенню. Це свідчить про те, що

підприємство є фінансово нестабільним і потребує заходів щодо оптимізації фінансової стійкості.

Поточна стабільна діяльність підприємства базується на забезпеченості фінансовими ресурсами та їх постійному кругообігу. Стратегічний розвиток підприємства можливий лише за умови збільшення фінансових ресурсів. Сучасні умови господарювання постійно потребують нових підходів до формування достатньої кількості фінансових ресурсів на підприємстві. Пошук джерел фінансування розвитку підприємства, визначення оптимальної структури власних та залучених джерел, ефективно їх використання є першочерговими завданнями фінансової служби. Для формування ефективної системи управління фінансовою стійкістю доцільно використовувати різні методи: облік, планування, прогнозування, моделювання, регулювання, контроль та аналіз. Ці методи мають працювати комплексно, в постійно діючій системі взаємозв'язку.

Збільшення фінансової стійкості має здійснюватися перш за все за рахунок постійного нарощення, розподілу й ефективного використання власних коштів підприємства. Кожному конкретному випадку залучення позикових коштів має передувати детальний аналіз доцільності, необхідності та можливості здійснення позик з урахуванням ризиків. При цьому важливим фактором є організація своєчасного моніторингу й обліку та систематичного контролю за ситуацією.

Висновки. Фінансова стійкість підприємства залежить від ефективного управління фінансовими ресурсами та визначається співвідношенням власних і позикових коштів, активів і джерел їх фінансування. Основною проблемою сучасних підприємств є низький рівень окремих показників фінансової стійкості, який обумовлений недостатньою величиною власного капіталу для фінансування діяльності господарюючого суб'єкта. Варто зазначити, що одним із стратегічних завдань досліджуваного й інших підприємств України є приведення співвідношення власного та позикового капіталу до оптимального співвідношення, яке забезпечить максимальний рівень фінансової рентабельності, а також достатній рівень фінансової стійкості, тобто її зміцнення. Заходи, які спрямовані на покращення фінансової стійкості підприємства, ґрунтуються на управлінні доходами й витратами як складовими управління прибутком підприємства. Важливим напрямом зростання прибутку є зниження собівартості продукції за рахунок зменшення непродуктивних витрат та втрат, що є необхідною умовою економічного зростання підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: МАУП, 2004. 328 с.
2. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: монографія. Київ: КНЕУ, 2001. 387 с.
3. Мних Є. В. Економічний аналіз: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 412 с.
4. Старостенко Г. Г., Мірко Н. В. Фінансовий аналіз: навч. посібник для студентів вузів. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 224 с.
5. Чепка В. В., Матяш О. К. Фінансова стійкість: сутність та фактори впливу. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 649–655.

6. Подольська В. О. Комплексна оцінка фінансової стійкості підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України*. 2009. № 4(35). С. 136–142.
7. Самсонова К. В. Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства. *Збірник наукових праць Кіровоградського національного технічного університету*. 2013. № 4. С. 125–134.
8. Ткаленко Я. М. Фінансова стійкість підприємства та фактори впливу на неї. URL: www.inter-nauka.com/uploads/public/14508993787623.pdf
9. Беялов Т. Е., Олійник А. В. Фінансова стійкість підприємства та шляхи її зміцнення. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2016. № 12(2). С. 22–26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2016_12%282%29__6
10. Офіційний сайт приватного акціонерного товариства «Малинська паперова фабрика – Вайдманн». URL: www.weidmann-mpm.com
11. Домбровська Л. В. Зміцнення фінансової стійкості підприємства шляхом оптимізації структури капіталу. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2014. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_2_7

REFERENCES

1. Filimonenkov, O. S. (2004). *Finansy pidpryiemstv [Enterprise finance]*. Kyiv: MAUP.
2. Lakhtionova, L. A. (2001). *Finansovyi analiz subiektiv hospodariuvannia [Financial analysis of business entities]*. Kyiv: KNEU.
3. Mnykh, Ye. V. (2003). *Ekonomichniy analiz [Economic analysis]*. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury.
4. Starostenko, H. H., Mirko N. V. (2006). *Finansovyi analiz [Financial analysis]*. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury.
5. Chepka, V. V., Matiash, O. K. (2017). *Finansova stiikist: sutnist ta faktory vplyvu [Financial stability: essence and factors of influence]*. *Economy and society journal*, (12), 649–655.
6. Podolska, V. O. (2009) *Kompleksna otsinka finansovoi stiikosti pidpryiemstva [Comprehensive assessment of the financial stability of the enterprise]*. *Scientific Bulletin of Poltava University of Consumer Cooperation of Ukraine*, (4(35)), 136–142.
7. Samsonova, K. V. (2013). *Faktory vplyvu na finansovu stiikist pidpryiemstva [Factors influencing the financial stability of the enterprise]*. *Collection of scientific works of Kirovohrad National Technical University*, (4), 125–134.
8. Tkalenko, Ya. M. (2015). *Finansova stiikist pidpryiemstva ta faktory vplyvu na nei [Financial stability of the enterprise and factors influencing it]*. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/14508993787623.pdf> (accessed 22.03.2020).
9. Belialov, T. E., Oliinyk, A. V. (2016). *Finansova stiikist pidpryiemstva ta shliakhy yii zmitsnennia [Financial stability of the enterprise and ways to strengthen it]*. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka»* (electronic journal), (12 (2)), 22–26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2016_12%282%29__6 (accessed 23.03.2020).
10. Ofitsiyniy sait pryvatnoho aktsionernoho tovarystva «Malynska paperova fabryka-Vaidmann» [Official site of the private joint-stock company «Malinska paper factory-Weidmann»]. URL: www.weidmann-mpm.com (accessed 15.02.2020).

11. Dombrovska, L. V. (2014). Zmitsnennia finansovoi stiikosti pidprijemstva shliakhom optymizatsii struktury kapitalu [Strengthening the financial stability of the enterprise by optimizing the capital structure]. *Elektronne naukove fakhove vydannia «Efektyvna ekonomika»*, (2), 1–6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_2_7 (accessed 24.03.2020).

Tetiana M. Storozhuk, Candidate of Economics, Associate Professor, University of the State Fiscal Service of Ukraine;

Nataliia V. Malynych, University of the State Fiscal Service of Ukraine;

Daria L. Pastukh, University of the State Fiscal Service of Ukraine

The Effect of Capital Structure on the Financial Stability of the Enterprise

In conditions of high competition and instability in the market, it is becoming increasingly difficult for business leaders to make management decisions, as the decision-making process is accompanied by multiple choice and uncertainty in the correct decision-making. In order for the company to continue its work, it is necessary to have sufficient financial resources that will ensure its continuity and financial stability. If a company lacks cash, it is forced to borrow it. Thus, there is a question of choosing the sources of financial resources for the enterprise, establishing the optimal ratio of equity and debt capital, as well as minimizing the cost of such processes to ensure high efficiency of their use and while maintaining the financial stability of the enterprise.

The purpose of this study is to determine the impact of the ratio of equity and borrowed capital of the object of study on the indicators of its financial stability and on the basis of the results to suggest ways to increase financial stability or optimize it.

Significant contribution to the study of financial stability of the enterprise was made by such scientists as Lakhtionova L. I., Matyash O. K., Mirko N. V., Mnykh E. V., Podolskaya V. O., Samsonova K. V., Starostenko G. G., Chepka V. V. and others. These scientists studied the essence of the financial stability of the enterprise, its assessment and the need to preserve. Despite the large number of works of scientists, this issue constantly requires in-depth study in each case and individually for each business entity, which requires the development of general approaches and identifying trends in today's market conditions.

A study conducted at the Malin Paper Factory, «Weidmann», showed that the type of financial stability was largely unstable and required measures to optimize financial stability. The financial stability of the enterprise depends on the effective management of financial resources, and is determined by the ratio of own and borrowed funds, assets and sources of funding. Measures aimed at improving the financial stability of the enterprise are based on revenue and expenditure management as components of enterprise profit management. An important direction of profit growth is to reduce the cost of production by reducing unproductive costs and losses, which is a necessary condition for economic growth of the enterprise.

The current stable activity of the enterprise is based on the provision of financial resources and their constant circulation. Strategic development of the enterprise is possible only on condition of increase of financial resources. Modern business conditions constantly require new approaches to the formation of sufficient financial resources in the enterprise. Finding sources of financing for the development of the enterprise, determining the optimal structure of own and borrowed sources, their effective use are the priorities of the financial service. To form an effective financial stability management system, it is advisable to use different methods:

accounting, planning, forecasting, modeling, regulation, control and analysis. These methods must work comprehensively, in a permanent system of interconnection.

The increase in financial stability should be carried out, first of all, at the expense of constant increase, distribution and effective use of own means of the enterprise. Each specific case of borrowing should be preceded by a detailed analysis of the feasibility, necessity and feasibility of lending, taking into account the risks. An important factor is the organization of timely monitoring and accounting and systematic control over the situation.

Key words: *absolute indicators of financial stability, enterprise, factors of financial stability of the enterprise, financial stability of the enterprise, optimization, relative indicators of financial stability.*

Стаття надійшла до редакції 11 травня 2020 року